

ERNST BLOCH (1885. – 1977.)

SADRŽAJ

1. ŽIVOT I DJELA

1. ŽIVOT I DJELA

Rodio se 1885., a umro je 1977. Njegovo je glavno djelo *Princip nada* (koje je pisao punih devet godina od 1938. do 1947.) za vrijeme emigracije u Americi, a kojeg je objavio tek 1953. godine u bivšoj DDR zapravo je analiza objekata i datosti u/na kojima postaje očito da je posvuda uočljiv potičući motiv težnja za boljim životom. Bloch istražuje umjetnosti, arhitekturu, glazbu, pjesništvo, priče, film, turizam, modu, ples i pantomimu, snove, religiju i mitove. Glavni je pak nazivnik cjelokupnog njegovog djela opisivanje različitih izražajnih oblika nade.

Nada ne znači sanjarenje i građenje kula u zraku ili tek samo »Wunschdenken«. Svaka je nada, naprotiv, posredovana s konkretnim tendencijama u svijetu. Ona ne zatvara oči pred svime što je loše u našem svijetu. Konkretna nada sudi mizerabilnu faktičnost. Čovjek je osuđen na to da svakodnevno osvaja svoje snove.

Od djetinjstva je Bloch nastojao ono nemoguće učiniti istinitim. Bio je loš đak, roditelji (Židovi) mu nisu bili imućni da bi mu omogućili školovanje, no on je i kao takav ipak dopro do jednog od najznačajnijih filozofa dvadesetog stoljeća. Prema svjedočanstvu supruge M. Webera, Marianne Weber, taj je mladić s crnom bujnom kosom bio čest gost u njihovoj kući. Nosila ga je jednostavno ideja da je prethodnik novog Mesije i želio je da ga se kao takvog prepozna.

Kad mu je umrla prva žena napisao je da naše znakove trebamo baciti u budućnost a ne u dan. Čovjek je mogućnost, budućnost. Čovjek svoje mogućnosti nikada ne može ispuniti. Sve je mogućnosti prema Aristotelu ispunio samo Bog.

Marksizam je pak bila prva stepenica za njegovu utopiju. U razgovoru s Adornom 1964. godine je spomenuo i misao da socijalizam treba riješiti ekonomske probleme prije nego može doći Mesija. U svojoj se knjizi pod naslovom *Ateizam u kršćanstvu* Bloch suočio s religijom koju zapravo svodi na antropologiju. Čovjek je oduvijek vjerovao u bogove jer je imao pretpostavnu želju savršenosti. To pak svjedoči da čovjek nastoji sve u sebi postavljene mogućnosti i realizirati. Za njega sutra živi u danas.

Ipak razočaranje je suputnica nade. Tako je i Bloch u životu doživio puno razočarenja. Morao

je 1933. emigrirati iz Njemačke u Švicarsku. Živio je i u Beču (tu je oženio svoju drugu ženu Karolu), Pragu, Parizu. Morao je otputovati čak i u Ameriku da bi 1948. prihvatio poziv sveučilišta u Leipzigu i postao profesor filozofije u DDR-u. Želio je, naime, i sam raditi u zemlji koja će navodno »ostvariti socijalističko društvo«. No ubrzo se sukobio s partijom DDR-a jer se počeo zalagati za ljudska prava i slobodu. To dakako nije išlo niz dlaku postojećem režimu koji je Blocha nakon jednog referata u »Akademiji znanosti u Berlinu« protjerao iz DDR-a.

Svoj je novi dom Bloch pronašao u Tübingenu, gradu u kojem su se školovali Schelling, Hegel i Holderlin. No ni tu nije bio zadovoljan. »Živimo« - zapisao je - »ne samo da živimo, već jer živimo i baš u tom praznom - jer - (ili bolje rečeno u tome - da) utješnjeno je otvoreno pitanje zašto, čemu«. Čovjek je onaj »još-ne-bitak«. Tako Bloch razvija svoju metafiziku još-ne-bitka. I bitak se treba realizirati, no ničim drugim doli praksom. Poznatija su mu djela s konca života izišla pod naslovima *Experimentum mundi* i *Tendenz-Latenz-Utopie*.